

"Želim Vam blagoslovljen božič, ponosen in radosten dan samostojnosti in enotnosti, v novem letu pa zdravja ter bližine vseh, ki jih imate radi!"

mag. Zdravko Luketič, predsednik Zveze seniorjev

Uvodnik

mag. Zdravko Luketič: Izpostaviti se

KAZALO:

IZ ESU

Pismo predsednice ESU dr. An Hermans ob mednarodnem dnevu starejših

AKTUALNO V ZVEZI SENIORJEV

Seje upravnega odbora

OSREDNJA TEMA

Letna konferenca Zveze seniorjev in sprehod po Plečnikovi Ljubljani - fotoreportaža

S TERENA

dr. Karmen Kopecky: Razmisleki o aktualni vojni v Evropi in o ideološko vodenih sistemih - nekdanji predsednik Nemčije Joachim Gauk

IZ STAREGA LONCA

Poprtnik

SMEH JE POL ZDRAVJA

UVODNIK

IZPOSTAVITI SE

Ko sem mnoge ugledne someščane, s katerimi delim iste vrednote, vabil, da kandidirajo na lokalni listi Nove Slovenije in s svojim ugledom pomagajo zbirati glasove na volitvah so odgovorili: »Ne želim se izpostaviti!«

Beseda »izpostaviti se« ima več pomenov. Za mnoge izpostavljenost najpogosteje pomeni ogroženost in strah. Pesimist pomisli na sramotilni steber, na katerega so postavljali verujoče v komunizmu.

Še pred nekaj dnevi me je akademsko izobražen sogovornik prepričeval, da verovanje v Boga pomeni, da človek ni znanstveno razsvetljen. »Ko si razsvetljen, vero v boga zavržeš,« je dejal. Ali smo verujoči, ki se sklicujemo na svojo temeljno človekovo pravico do svoje vere (ki govori, da smo ustvarjeni kot moški in ženske) nerazsvetljeni? Ali tisti, ki se imajo za »razsvetljene«, lahko svojo temeljno pravico uveljavljajo na način, da kršijo temeljno pravico drugega? LifeSite News poroča, da so LGBT lobiji s peticijo dosegli, da so v epizodo »Družine« v risanki Pujša Pepa, ki jo predvajajo v 180 državah, vpeljali lik prijateljice, ki Pepi razlaga: » Jaz živim z mojo mamo in z drugo mojo mamo.« Kako pa mi zastopamo svoje vrednote?

Že leta 1993 je Janez Pogačnik, takrat župnik v Trnovem, v intervjuju za Tretji dan, na vprašanje, ali naj čakamo karizmatično osebnost, ki bo pokazala obetavno vizijo, dejal: "Pričakovanje in iskanje karizmatične osebnosti je vedno znamenje določene krize v sistemu. /.../. Tudi Adolf Kolping ni čakal karizmatičnega vodje, ni se spraševal, ali je kot nekdanji rokodelec primeren in sposoben kaj storiti!

Razmišljanje zgolj o številu, ali nas je mnogo ali malo, ni ključno! Prvi dan svojega

poslanstva je Kolping imel le 7 učencev, čez šest mesecev 500, ko je umrl 24 500 in danes je 500 000 članov.

Temeljni znak propadanja civilizacije je izgubljanje skupnih, splošno sprejetih vrednot. Prav temu smo priča v današnjih časih. Ni naš cilj, da se zbiramo zgolj v getu svojega svetega hrama in uživamo v spokojnem miru isto čutečih in enako mislečih in čakamo na karizmatičnega voditelja! Če ravnamo tako, zakopljemo dane talente, za katere bomo ob koncu časov odgovarjali!

Nikodem se ni želel javno izpostaviti, zato je obiskal Kristusa ponoči. Toda brez javnega delovanja in izpostavljanja ne bomo spremenili Slovenije na bolje.

»Izpostaviti se« pomeni pogumno, odločno in ponosno se zavzeti za svoje vrednote, ne glede na nenaklonjeno javno mnenje in okolje. Izpostavimo se torej, kot smo se na shodu za družino in življenje! Če se za svoje vrednote ne bomo postavili in izpostavili (tudi na volitvah), bodo izginile!

mag. Zdravko Luketič

Hvala vsem, ki ste se na tokratnih lokalnih upali izpostaviti s kandidaturo za četrtne ali krajevne skupnosti, za občinske svete in župane.

Čestitke vsem, ki ste svetniki! Želimo vam uspešno delo, dobro sodelovanje in deljenje izkušenj!

Posebna čestitka velja trem županom iz vrst seniorjev: Martinu Mikoliču iz Rogatca, Janku Prebilu iz Horjula in Francu Šlihthuberju iz Gornjih Petrovec.

PISMO PRESEDNICE ESU An Hermans

ob mednarodnem dnevu starejših

Generalna skupščina Združenih narodov je 14. decembra 1990 z resolucijo 45/106 razglasila 1. oktober za mednarodni dan starejših.

1. oktobra po vsem svetu praznujemo mednarodni dan starejših, ki ga je razglasila Organizacija združenih narodov (UNIDOP). Letos je splošna tema »odpornost starejših v spreminjajočem se svetu«.

Kot vsako leto se tudi mi kot Evropska zveza starejših (ESU) udeležujemo tega praznovanja in letos še posebej poudarjamo "odpornost in prispevek starejših žensk".

Življenjska pot vsakega človeka, njegovo življenjsko okolje, njegova izobrazba, njegovo osebno zdravje ... in toliko drugih značilnosti vpliva na to, kako se stara, zagotovo tudi spol. V našem starajočem se svetu, kjer moški in

ženske pogosto doživljajo enake temeljne učinke staranja, doživljajo tudi številne pomembne razlike.

Zadnja tri leta so s pandemijo in vplivi, povezanimi s podnebjem, prinesla globoke pretese v svetovnem zdravstvenem, družbeno-ekonomskem in okoljskem sektorju. Ti vplivi so še naprej zelo pomembni. Priznavanje bistvenega prispevka starejših k razvoju in prispevek žensk ter vključevanje njihovih glasov, pogledov in potreb je ključnega pomena za oblikovanje politik, ki se odzivajo na lokalne, nacionalne in globalne izzive.

Pred nekaj meseci, 14. junija 2022, na svetovni dan ozaveščanja o zlorabi starejših, je Claudia Mahler, neodvisna strokovnjakinja za uresničevanje človekovih pravic starejših, objavila naslednje:

"Po vsem svetu je na tisoče starejših žensk še vedno utišanih zaradi diskriminatornega družbenega odnosa ter pomanjkanja pozornosti do zlorab in nasilja. Leta 2020 je približno eden od šestih ljudi, starih 60 let in več, doživel neko obliko zlorabe v skupnosti. Med pandemijo COVID-19 so se stopnje nasilja nad starejšimi osebami, vključno s starejšimi ženskami, in primeri nasilja v družini močno povečali. V tem kontekstu obstaja kritična potreba po priznanju in dokumentiranju obsega, v katerem je nasilje nad starejšimi ženskami razširjeno v naših starajočih se družbah. Nasilje nad starejšimi ženskami v mnogih družbah ostaja neizrečeno vprašanje in tabu, ki temelji na globoko zakoreninjenih seksističnih in starističnih predsodkih in stereotipih ter diskriminatornih kulturnih in družbenih normah.

Dinamika moči in neenakosti, ki vodijo v čustveno, finančno, materialno, fizično in spolno nasilje, se bodo s starostjo verjetno poslabšale.«[1]

Osvetlimo presečišče med starostjo in spolom, ki povezuje in vpliva na dejavnike tveganja staranja. Neenakosti se v starejših letih običajno poslabšajo zaradi prikrajšanosti in diskriminacije, ki se nakopičijo skozi življenjski cikel. Starejše ženske, ki so izkusile skupni učinek staranja in seksizma, trpijo zaradi številnih neenakosti, npr. glede dostopa do zaposlitve, ustreznih pokojnin, zdravstvenega varstva itd.

Praznujmo mednarodni dan starejših 2022:

- priznajmo posebne prispevke in izzive starejših žensk, ki so pogosto velik del svojega življenja posvetile svojim družinam, skupnostim in širši družbi;
- poudarimo odpornost starejših žensk ob soočanju z okoljskimi, družbenimi,

ekonomskimi in vseživljenjskimi neenakostmi;

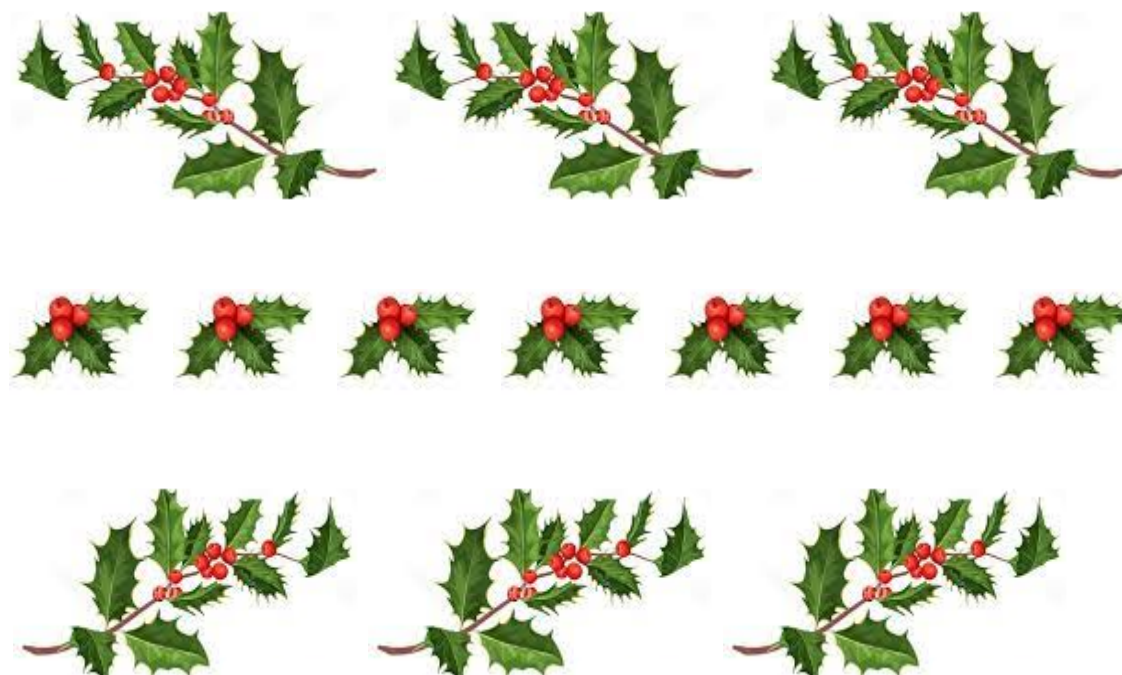
- pozovimo države članice, politične stranke in civilno družbo, naj vključijo starejše ženske v središče vseh politik, s čimer bi zagotovili enakost spolov in pravičnost za vse.

Vabim vas in vašo organizacijo, da se nam pridružite pri poudarjanju tega dne in mu namenite potrebno pozornost.

dr. An Hermans

predsednica ESU

[1] Spletna stran Združenih narodov:
<https://www.ohchr.org/en/press-releases/2022/06/un-experts-urge-states-address-violence-abuse-and-neglect-older-women>

Aktualno v Zvezi seniorjev

SEJE UPRAVNEGA ODBORA

6. redna seja - sreda, 7. septembra 2022

Člani UO izrazijo zgroženost, ker se zakon o dolgotrajni oskrbi odlaga.

V pripravah na kongres stranke v Rogatcu so prisotni soglasno podprli naslednje sklepe: Zveza seniorjev predlaga in podpira za predsednika stranke sedanjega predsednika Mateja Tonina. Na predlog predsednika ZS NSi Zdravka Luketiča je IO ZS NSi soglasno podprl kandidaturo Ernesta Margona, dolgoletnega aktivnega člana stranke, za izvršilni odbor stranke. Ivanka Učakar je kandidatka za razsodišče, kandidat za nadzorni odbor je Franc Slak. Za priznanja so bili predlagani Jožef Cajnko (modro priznanje), Barbara Omers (bronasti znak), Ivanka Učakar (srebrni znak), Ernest Margon (zlati znak).

Letna konferenca zveze seniorjev bo 28. septembra hkrati z jesenskim izletom v Ljubljano.

Na 16. kongresu Nove Slovenije 15. 10. 2022 v Rogatcu je delegate in delegatke pozdravil podpredsednik zveze Ernest Margon.

Izvoljeni so bili naslednji seniorji:

v izvršilni odbor Jožef Horvat, Martin Mikolič, mag. Zdravko Luketič, podpredsednica Vida Čadonič Špelič;

v razsodišče Ivanka Učakar, Franci Avbelj.

7. redna seja - ponedeljek, 5. decembra 2022

Zadnja seja upravnega odbora zveze NSi v letošnjem letu.

Aktualne politične razmere sta pojasnila glavni tajnik Robert Ilc in poslanka Iva Dimic.

Dr. Jože Gričar, zaslužni profesor, je predstavil omrežje "E-seniorji 55+".

Osrednja tema

LETNA KONFERENCA ZVEZE SENIORJEV - 28. 9. 2022 in

ogled Plečnikove Ljubljane ter muzeja

Na letni konferenci se je zbralo okrog 40 seniorjev. Dvoranica na tajništvu je bila skoraj pretesna. Po uvodnem pozdravu predsednika mag. Zdravka Luketiča so se kot govorci zvrstili mag. Matej Tonin, predsednik NSi, kandidat za predsednika države Janez Cigler Kralj, vodja poslanske skupine in senior Jožef Horvat. Informativno, navdušujoče.

Udeleženci so sprejeli izjavo
Vlada se norčuje iz upokoјencev!

Ob rekordni zaposlenosti, ob 550 milijonih evrov proračunskega presežka, ob inflaciji, ki bo v letih 2022 in 2023 skupaj znašala preko 14 %, vlada namenja upokoјencem 5 (beri PET!) EUR dodatka na leto!

Glede na brutalno draginjo (izdelki za gospodinjstvo, so se podražili za tretjino) izjemajo upokoјence in srednji sloj. Zvišanje plač, olajšav in dodatkov, ki jih je sprejela prejšnja vlada, so s svojim predlogom znižali, tako da bomo prejeli manj kot bi, če bi obveljala odločitev prejšnje vlade! Tako bodo ranljive upokoјence pahnili v revščino! Zakon o dohodnini, ki ga je vložila Nova Slovenija, ki rešuje stisko najbolj ranljivih državljanov, pa zavračajo!

S terena

RAZMISLEKI O AKTUALNI VOJNI V EVROPI IN O IDEOLOŠKO VODENIH SISTEMIH - NEKDANJI PREDSEDNIK NEMČIJE JOACHIM GAUK

Joachim Gauk, nekdanj pastor, predsednik države (2012 - 2017), velja v Nemčiji za pomembnega misleca, ki z veliko mero

razsodne in ideološko neobremenjene ter v realno politiko usmerjene kritike sistemov analizira aktualna dogajanja. Posebej se posveča tistim, ki jih vodi obsedenost z ideologijami. Meni, da v takih primerih prenehajo razsodna dejanja. Med takšne ne prišteva Rusije, ampak Putinovo politiko.

Po Gaukovih besedah se je Putinova tesna povezanost s tajno službo KGB ohranila. Njeni sodelavci so zasedli najpomembnejša mesta v sistemu delovanja ruske vlade in njenih organov. Razbohotenje korupcijske mreže je dobro vidna posledica, meni nekdanji predsednik ZRN Gauk.

Kot dober poznavalec socioloških teorij, ki jih natančno spremlja že desetletja, postavi demokracijo (t.j. priznavanje človekovih pravic) ob bok diktaturi (neupoštevanju

človekovih pravic in mednarodno priznanih pravnih norm sodobnih družb).

»Zaradi takega stanja je ekvidistanca med žrtvijo (konkretno Ukrajino) in agresorjem (v danem primeru Rusijo) nemogoča.«

V zvezi z vplivom večjih držav, ki imajo pravico veta, je predsednik Gauk menil, da gre za imperialistično razmišljanje, ki šibi mednarodne organizacije in udejanja moč manjšine nad večino. Takega načina odločanja, »ki je značilno za prehod iz komunizma v postkomunizem oz. v neo-imperialistično dobo,« ne podpira.

Velikost nacije, pravi upokojeni predsednik dalje, sproža težnjo po redu, ki daje vtis varnosti. »Slediti je lažje kot misliti, se odločati, prevzemati odgovornost.« Nekatere na ta način delujoče velike države širijo prepričanje, da je zanje prava nevarnost liberalna demokracija. V povezavi s težnjo po uresničitvi ozemeljskih želja opaža model voditelja in njegovih sledilcev, ki jih poimenuje »homo sovieticus«. Izhodišče za ta tip državljske kulture najde Gauk že pri Leninu, ki voditeljem svetuje, »da naj že pridobljene moči nikoli ne spustijo iz rok, v ta namen naj odpravijo vladavino prava in si ga podredijo, kritično javnost ter svobodne medije in znanost naj zatrejo, tistim, ki se borijo za svoje pravice, naj se ne dovoli imeti lastnih organizacij (npr. sindikatov, ki naj postanejo organ državne moči), ustvariti pa je slednjič potrebno še sistem, ki bo ob vsakem času pripravljen širiti strah.«

Vse to so tudi v sodobnih časih orodja, s katerimi se ohranja neprekinjenost organizirane nemoči množic in zavrača model demokratizacije. Zato je potrebno diskurzivno spremljanje sistemov vladanja, ki se razlikujejo od demokratičnih držav, kjer se politika oblikuje postopno iz baze in ne od

pomirjenega vrha. Za ubiranje obratne poti pa je prav gospodarska šibkost odlično izhodišče.

V Rusiji igra pomembno vlogo pri oblikovanju kolektivne identitete element kolektivne izgube časti, nadaljuje Gauk, in njeno povečevanje, podkrepljeno s pomočjo kontroliranih medijev. Družbe, ki se razglašajo za antiliberalne, kaj rade razvijajo občutek lastne večvrednosti in intelektualne distance, omejujejo pa tudi svobodne volitve.

Ob zaključku intervjuja razmišlja Gauk o aktualnem stanju politike v Nemčiji, pri čemer poudari, da politika ne pomeni le opredeliti cilje in vsebine, in iz njih oblikovati programe in kampanjo, temveč tudi sporočati stališča o tem, kaj se zdi prav ali narobe, in to podkrepiti s predstavitvijo razlogov za eno ali drugo držo. Pravilno komuniciranje, ki se ljudi dotakne, je osrednja naloga politike. Dober primer takšnega komuniciranja je nemški minister za gospodarstvo Robert Habeck.

Mladi ljudje današnjega časa, zaključuje Gauk, imajo trezen odnos do moralnih vidikov družbenega in političnega življenja, pri čemer so dokaj kritični do zahteve po nenehni gospodarski rasti, ki jo omejujejo naravni viri.

Gauk kot sklepno misel ponovno izpostavi, da se mora klasični kapitalizem umakniti liberalnemu gospodarstvu. Izjemnega pomena pa je tudi solidarnost z napadenimi in vzdrževanje mednarodnega pravnega reda!

»Zaradi tega se vojna za napadalca ne sme izplačati!«

Prevedla in uredila:

dr. Karmen Teržan Kopecky

Vir: Pogovorna oddaja; Markus Lanz, ZDF, 14. julij 2022

SMEH je pol zdravja

SMEH je pol zdravja

Pri mesarju:

Dajte mi kilo perutničk!

Piščančjih?

Dajte mi telečje, če jih imate.

Zajček medvedu: Imaš jagode?

Medved: Nimam!

Zajček spet: Imaš jagode?

Medved: Rekel sem, da nimam!

Zajček ne odneha: Imaš jagode?

Medved: Še enkrat me vprašaj po jagodah pa te bom pribil na drevo!

Zajček: Imaš žeblje?

Medved: Nimam!

Zajček: Kaj pa jagode?

Iz starega lonca

Poznate božični kruh *poprtnik*?

Poleg božičnega okrasja je božična peka med najstarejšimi znamenji božičnega praznika. Med najstarejše navade spada priprava *poprtnika* ali *poprtnjaka*, ki naj bi bila ohranjena še iz časov, ko so naši predniki praznovali prihod svetlobe ob zimskem obratu. Toda oba, okrasje in kruh, sta v stoletjih dobila krščansko ogrinjalo. Ta sladek in okrašen mlečni kruh je simboliziral željo po zdravju in obilju v novem letu. Tako zavzema ob raznih poticah božični kruh posebno, obredno mesto. Treba ga je položiti na mizo in prekriti z belim prtom, od tod mu tudi ime poprtnik. Božični hleb je po raznih slovenskih pokrajinah različen. Spečejo navadno tri: eden je *pšeničen*, drugi *ržen* in tretji *ajdov*. (Vir: *Niko Kuret, Praznično leto Slovencev, Starosvetne šege in navade od pomladi do zime, Druga knjiga, Družina, 1989*)

<https://www.gov.si/novice/2021-12-21-nesnovna-kulturna-dediscina-povezana-z-bozicnimi-prazniki-in-praznovanji/>

NOVIČNIK Zveze seniorjev NSi – krščanskih demokratov, spletni časopis

Brezplačno prejemajo vsi člani Zveze seniorjev.

Odgovorni urednik: predsednik Zveze seniorjev mag. Zdravko Luketič.

Uredniški odbor: Terezija Hajdinjak, Irena Margon, Peregrin Stegnar (oblikovanje), Ivanka Učakar (jezikovni pregled in koordinacija), Ivan Weixl.

Leto 2, številka 3, december 2022